

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО УРОКУ

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма

Початкова освіта

(назва програми)

Спеціальність

013 Початкова освіта

(вказати: код, назва)

Галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

(вказати рівень)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники:

Прокоп Інна Степанівна, канд. пед. наук,

доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) http://elemed.chnu.edu.ua/?page_id=11

<https://scholar.google.com/citations?user=2aG6gKgAAAAJ&hl=uk&oi=ao>

Контактний тел.

E-mail:

i.prokop@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4269>

Консультації

Очні консультації: *Середа з 14.00 до 15.00*

Онлайн-консультації: *за попередньою домовленістю*

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Навчальна дисципліна «Проблеми сучасного уроку» входить до переліку вибіркового компонента освітньо-професійної програми підготовки майбутніх фахівців за спеціальністю 013 Початкова освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Предметом вивчення є формування методичних компетенцій майбутніх учителів початкової школи щодо організації сучасного уроку в умовах реформування системи освіти відповідно до вимог Концепції Нової української школи та Державного стандарту початкової освіти.

2. Мета навчальної дисципліни «Проблеми сучасного уроку» полягає в розкритті особливостей сучасного уроку в початковій школі, ознайомленні студентів з основними теоретичними основами та технологією моделювання уроку в початковій школі з врахуванням концепції Нової української школи.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Проблеми сучасного уроку» є:

- ознайомити студентів зі змістом базових дидактичних понять; проблем, теорій;
- розкрити питання технології та педагогічної техніки підготовки та проведення уроку як взаємодії суб'єктів процесу навчання;
- формувати вміння характеризувати та моделювати основні етапи уроку в залежності від типу та основної дидактичної мети;
- розкрити особливості побудови уроку у сучасній школі з позицій інноваційних технологій навчання;
- формувати вміння визначати мету, відбирати зміст і методичне забезпечення уроку, відповідно до сучасних вимог дидактики.

3. Пререквізити. «Загальні основи педагогіки та історія її розвитку», «Дидактика», «Педагогічні технології у початковій школі», «Сучасні інформаційні технології в діяльності вчителя початкових класів».

4. Результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти наступними *компетентностями*:

загальними (ЗК):

- ЗК-4.** Здатність працювати в команді.
ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальними (фаховими) (СК):

- СК-4.** Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.
- СК-6.** Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.
- СК-7.** Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої,

технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

Програмні результати навчання (ПР):

У результаті вивчення навчальної дисципліни повинні бути досягнуті наступні програмні результати:

- ПР-02.** Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.
- ПР-07.** Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
- ПР-09.** Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.
- ПР-12.** Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

У результаті вивчення дисципліни «Проблеми сучасного уроку» студент повинен:

знати:

- сутність уроку як форми організації освітнього процесу;
- основні етапи виникнення, становлення та розвитку уроку як провідної форми навчання;
- ідеї класиків педагогіки, психології та вчителів-практиків щодо його удосконалення;
- основні теоретичні позиції сучасного уроку;
- класифікацію уроків за типами та відповідну їх структуру;
- теоретичні аспекти моделювання уроку з врахуванням різних технологій навчання;
- дидактичні та психологічні особливості сучасного уроку;
- вимоги до сучасного уроку;

вміти :

- аналізувати урок з точки зору сучасної педагогіки й практики;
- формулювати освітню, виховну та розвивальну мету уроку та системи уроків;
- організовувати власну діяльність та навчально-пізнавальну діяльність учнів у процесі уроку;
- визначати тип уроку та розробляти відповідну структуру уроку;
- аналізувати зміст освіти та добирати його до конкретного уроку;
- добирати найефективніші методи, форми освітнього процесу відповідно до теми і мети уроку;
- моделювати уроки з врахуванням різних технологій навчання;
- здійснювати аналіз та самооцінку проведеного уроку з метою його подальшого удосконалення.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Проблеми сучасного уроку в початковій школі»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	3	90	2	11		22		57		залік
Заочна	4	7	3	90	2	10				80		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	усього	денна форма					заочна форма							
		у тому числі					усього	у тому числі						
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1.														
Урок – основна форма організації навчання в сучасній початковій школі														
<i>Тема 1.1.</i> Основні історичні аспекти розвитку уроку	11	2	2			7	11	1					10	
<i>Тема 1.2.</i> Вихідні теоретичні позиції сучасного уроку	11	1	2			8	11	1					10	
<i>Тема 1.3.</i> Урок як система. 1.3.1. Мета уроку та його кінцевий результат	12	1	3			8	12	1					11	
Тема 1.3.2. Структурні особливості та типологія уроку	11	1	4			6	11	1					10	
Разом за ЗМ1	45	5	11			29	45	4					41	
Змістовий модуль 2.														
Сучасний урок: традиційні та інноваційні підходи														
<i>Тема 2.1.</i> Ефективність сучасного уроку та способи її досягнення	15	2	3			10	16	2					14	
<i>Тема 2.2.</i> Урок у сучасних технологіях навчання	15	2	4			9	17	2					15	
<i>Тема 2.3.</i> Зміст і методика проведення уроків, побудованих за авторськими педагогічними системами	15	2	4			9	12	2					10	
Разом за ЗМ 2	45	6	11			28	45	6					39	
Усього годин	90	11	22			57	90	10					80	

5.3. Зміст питань для семінарських занять

Змістовий модуль 1.		
Урок – основна форма організації навчання в сучасній школі		
Тема 1.1. <i>Основні історичні аспекти розвитку уроку</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення і становлення уроку як форми організації навчання. 2. Чинники впливу на розвиток уроку як форми організації навчального процесу. 	
Тема 1.2. <i>Вихідні теоретичні позиції сучасного уроку</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Модернізація класно-урочної системи на сучасному етапі. 2. Зміст вихідних теоретичних позицій сучасного уроку. 3. Погляди на урок сучасників: науковців та вчителів-практиків. 4. Дитиноцентрована модель сучасного уроку. 5. Ознаки сучасного уроку та вимоги до нього. 	
Тема 1.3. <i>Урок як система</i>	Тема 1.3.1. <i>Мета уроку та його кінцевий результат</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та методологія процесу навчання. 2. Процес навчання як система. 3. Структурні компоненти процесу навчання. 4. Основні функції навчання (освітня, виховна, розвивальна). Їх єдність та шляхи реалізації.
	Тема 1.3.2. <i>Структурні особливості та типологія уроку</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття «структура уроку». Макроетапи та мікроелементи уроку. 2. Характеристика структурних елементів навчального заняття. 3. Класифікація та конструювання уроків різних типів. 4. Вплив сучасних тенденцій у побудові уроку на проблему класифікації уроків.
Змістовий модуль 2.		
Сучасний урок: традиційні та інноваційні підходи		
Тема 2.1. <i>Ефективність сучасного уроку та способи її досягнення</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психолого-педагогічні умови забезпечення ефективності уроку. 2. Проблеми підготовки ефективного уроку: методична підготовка вчителя; особистість вчителя в системі підготовки. Психологічна підготовка учнів до уроку як умова його продуктивності. 3. Збагачення діяльнісного компоненту уроку різними видами активної навчальної взаємодії (групова робота, включення інтерактивних методів і прийомів; розгортання діалогів і полілогів; виконання творчих і прогнозувальних завдань). 4. Своєчасність і дієвість контролю за результатами навчання на уроці. 5. Проблеми аналізу та самоаналізу уроку вчителем в теорії і практиці початкової школи (типи та види аналізу, специфіка їх здійснення). 	
Тема 2.2. <i>Урок у сучасних технологіях навчання</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Упровадження сучасних освітніх технологій – шлях до модернізації початкової освіти. 2. Технологічність навчання як інструмент розвитку сучасного уроку. 3. Проектування та реалізації педагогічних технологій (створення технологічних карт уроку). 4. Основні положення сучасних технологій навчання. 	

Тема.2.3. Зміст і методика проведення уроків, побудованих за авторськими педагогічними системами	1. Загальна характеристика авторських педагогічних систем, що діють в освітньому просторі початкової школи (система розвивального навчання, "Крок за кроком", "Критичне мислення", "Росток"). 2. Дидактичні особливості уроку в системі розвивального навчання (РН). 3. Специфіка побудови уроку за технологією розвитку критичного мислення (ТРКМ).
---	--

6. Система контролю та оцінювання

Система контролю результатів навчання студентів передбачає поточний, модульний та підсумковий контроль.

Завдання поточного контролю полягає в систематичній перевірці розуміння та засвоєння студентами навчального матеріалу з курсу, якості виконання ними практичних, творчих, пошукових завдань (аудиторних і позааудиторних), здатності усно чи письмово відтворювати навчальний матеріал. Важливою складовою здійснення поточного контролю є перевірка виконання завдань самостійної роботи.

Завданням модульного контролю є оцінювання засвоєння студентами частини навчального матеріалу дисципліни, що становить у сукупності завершений навчальний модуль (змістовий модуль). Здійснення модульного контролю передбачає виконання студентами контрольної роботи, яка включає комплекс тестових завдань з метою перевірки теоретичної підготовки і розв'язання навчально-професійних задач, які дають можливість продемонструвати студентам здатність практично використовувати набуті знання.

Завданням підсумкового контролю є підсумкова (тестова) перевірка рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу з курсу *«Проблеми сучасного уроку»* та здатність використовувати набуті знання при виконанні практичних завдань.

Форми контролю

Основними формами поточного контролю є такі види робіт:

1. усні індивідуальні відповіді студентів;
2. виконання тестових завдань з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами;
3. моделювання фрагментів уроку;
4. виконання студентами самостійних дослідницьких завдань;
5. виконання модульної контрольної роботи (тестування та розв'язання навчально-професійних задач);
6. виконання підсумкової контрольної тощо.

Зазначені форми контролю та види роботи на семінарських заняттях є обов'язковими для всіх студентів. Система оцінювання знань є накопичувальною (складається із суми балів за різними видами здійсненого контролю).

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)				Кількість балів (залік)			Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2					
T 1.1	T 1.2	T 1.3.1	T 1.3.2	T2	T3	T4	
10	10	5	5	10	10	10	40
							100

Оцінювання кожного з видів робіт студентів (усна відповідь студента, розв'язання навчально-професійних та проблемно-пошукових завдань, моделювання фрагментів уроків математики у початковій школі, виконання дослідницьких завдань для самостійної роботи)

за один із змістових модулів при поточному контролі здійснюється в 12-бальній системі (визначаючи кількість балів за обов'язкові види робіт, здійснюється їх перерахунок за ціною бала в системі ECTS).

В межах поточного чи підсумкового контролю (іспиту) до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу, здобутого на освітніх платформах «Prometheus», «EdEra», «Освіторія», «На урок» тощо. Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак не більше ніж 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-58	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студентів

A – «зараховано» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст питань курсу; логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішує проблемні завдання..

B – «зараховано» – коли студент набрав 80–89 балів, правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, частково контролює власні навчальні дії.

C – «зараховано» – коли студент набрав 70–79 балів, знає навчальний матеріал; оволодів досконало практичними навичками; аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші методичні підходи, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D – «зараховано» – якщо студент набрав 60–69 балів, в основному знає зміст питань курсу, але непереконливо відповідає, плутає поняття; невпевнено виконує практичні завдання, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє оцінювати педагогічні та методичні явища, встановлювати взаємозв'язок теорії та практики

E – «зараховано» – якщо студент набрав 50–59 балів, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до пояснення викладача; розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний

аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач.

FX – «незараховано» з можливістю перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо володіє теоретичними знаннями, не знає наукових фактів визначень; виявляє низький рівень навичок пояснення і обґрунтування фахових явищ і ситуацій. Часто пропускав лекції та семінарські заняття.

F – «незараховано» з обов'язковим повним курсом – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та семінарські заняття.

Форма підсумкового контролю: залік

7. Рекомендована література (основна)

1. Аналіз уроку. упоряд. Н. Мурашко. К.: Шкільний світ, 2008. 128 с. (Бібліотека «Шкільного світу»).
2. Анісімова Г. О., Нікулочкіна О. В. Сучасний урок у початковій школі: традиції та інновації (навчально-методичний посібник). Г. О. Анісімова, О. В. Нікулочкіна. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 104 с.
3. Буринська Н. Сучасний урок. Яким він має бути? «Початкова школа». 2014. № 5. С. 31-32.
4. Конаржевський Ю. А. Аналіз уроку. Х.: «Ранок», 2008. 336 с.
5. Кузьмінський А. І. Технологія і техніка шкільного уроку: навч. посібник / А. І. Кузьмінський, С. В. Омеляненко. К.: Знання, 2010. 335 с.
6. Скрипченко О.В., Лисянська Т.М., Скрипченко Л.О. Основи психолого-педагогічного аналізу уроку з практикумом. Навчальний посібник. НПУ імені М.П.Драгоманова. К., 2005. 200 с.
7. Прокоп І. Виховні цілі навчання в структурі педагогічного ціле покладання. Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: проблеми і орієнтири: колективна монографія. за заг. ред. М.Г.Іванчук. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2020. С. 69-91.
8. Прокоп І. С. Формування умінь педагогічного цілепокладання як пріоритет професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Розвиток системи неперервної освіти в контексті суспільних трансформацій ХХІ століття: колект. Монографія. за ред.. М.Г. Іванчук М.Г. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 400 с. С.182-189.
9. Савченко О.Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра: посібник. Київ : Педагогічна думка, 2014. 176 с.
10. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. За ред. О. Пометун. К.: Вид. А.С.К. 2003. 192 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Освітній сайт «Шкільна освіта». URL: <http://www.school.edu-ua.net>
2. Всеукраїнський шкільний портал. URL: <http://www.school.ed.net.ua>
3. Іванова Л.Ф. Досвід роботи з науково-педагогічної проблеми: Сучасний урок у початкових класах. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/dosvid-roboti-z-naukovo-pedagogicnoi-problemi-sucasnij-urok-u-pocatkovih-klasah-25136.html>
4. Капусняк Т.М. Шляхи забезпечення результативності сучасного уроку в початкових класах в умовах впровадження Державного стандарту початкової школи. Режим

доступу: <https://naurok.com.ua/shlyahi-zabezpechennya-rezultativnosti-suchasnogo-uroku-v-pochatkovih-klasih-v-umovah-vprovadzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovo-osviti-222751.html>

5. Сідова Н.В. Сучасний урок в початковій ланці Нової української школи. Сутність сучасного уроку. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/suchasniy-urok-v-pochatkovij-lanci-novoi-ukrainskoi-skoli-sutnist-suchasnogo-uroku-149782.html>
6. Сучасний урок у Новій українській школі. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/suchasniy-urok-u-noviy-ukra-nskiy-shkoli-254959.html>
7. Шиліпчук Н.А. Ознаки сучасного уроку. Його структура. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/oznaki-suchasnogo-uroku-yogo-struktura-5638.html>
8. Які проблеми у впровадженні НУШ і як їх розв'язувати. Головне з дослідження. Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/yaki-problemy-u-vprovadzhenni-nush-i-yak-yih-rozv-yazuvaty-golovne-z-doslidzhennya/>